

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษา ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 โดยผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการ ทฤษฎีจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องใช้เป็นกรอบแนวทางในการศึกษา ซึ่งจะนำเสนอเรียงตามลำดับ ดังนี้

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
 - 1.1 ความหมายของภาวะผู้นำทางวิชาการ
 - 1.2 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
 - 1.3 การเสริมสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการ
2. ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ
 - 2.1 ความหมายของประสิทธิผล
 - 2.2 การบริหารงานวิชาการ
3. บริบทสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21
 - 3.1 ประวัติของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 21
 - 3.2 วิสัยทัศน์
 - 3.3 พันธกิจ
 - 3.4 เป้าประสงค์
 - 3.5 กลยุทธ์
 - 3.6 โรงเรียนในสังกัด
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 4.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

1. ความหมายของภาวะผู้นำทางวิชาการ

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา (Instructional leadership) มีบทบาทสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการเรียนรู้และการสอนในสถานศึกษาโดยตรง มีนักวิชาการได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำทางวิชาการ ดังนี้

ไชยา ภาวะบุตร (2555, หน้า 187) ได้กล่าวว่า ลักษณะของผู้นำทางวิชาการมีดังนี้ 1) การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา 2) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 3) การจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมวิชาการ 4) การพัฒนาบุคลากรด้านวิชาการ 5) การเป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพ และ 6) การประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

Carter and Klotz (1990, p.39) กล่าวว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการต้องให้ความสำคัญกับงานด้านวิชาการ และครูซึ่งได้ชื่อว่าเป็นผู้นำในการพัฒนาพฤติกรรมของผู้เรียนซึ่งผู้บริหารในลักษณะดังกล่าวจะยึดถือเอาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนเป็นเป้าหมายหลักในการพัฒนา และมีการส่งเสริมให้บุคลากรในทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรและการสอน

Wildy and Dimmock (1993, p.34) กล่าวว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการที่มีภาวะความเป็นผู้นำทางวิชาการต้องเป็นบุคคลที่มีลักษณะดังต่อไปนี้ ต้องให้ความสำคัญเกี่ยวกับงานด้านวิชาการเป็นหลัก ต้องสามารถทำวิสัยทัศน์ให้เป็นความจริงได้ นอกจากนี้ ภาวะผู้นำทางวิชาการ กล่าวรวมถึงภาระงานของผู้บริหารเองหรือการมอบหมายงานให้ผู้อื่นปฏิบัติแทน เพื่อสนับสนุนการพัฒนาการเรียนรู้นักเรียนซึ่งประกอบด้วยภาระงานที่สำคัญด้านต่างๆ ดังนี้ กำหนดเป้าหมายการดำเนินงานของโรงเรียน เตรียมสื่อวัสดุ อุปกรณ์ที่จำเป็นในกระบวนการเรียนการสอน กำกับติดตามนิเทศครู เป็นคณะกรรมการ อำนวยการหรือประสานงาน ส่งเสริมพัฒนาคุณภาพของบุคลากร

Murphy (1999, p.17) กล่าวว่า ภาวะความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารควรให้ความสำคัญในเรื่องของหลักสูตรเหมือนกับการสอนในการบริหารงานด้านการศึกษา Murphy ได้ชี้ให้เห็นความสำคัญของหลักการบริหารที่ยึดเอาหลักสูตรเป็นแนวปฏิบัติ ดังนี้ 1) จำนวนของเนื้อหา 2) การจัดเนื้อหา 3) การจัดเรียงลำดับเนื้อหา 4) ความชัดเจนและความลึกซึ้งกับเนื้อหา 5) ความหลากหลายของวิธีการให้ความรู้

6) การบ้านหรืองานที่มอบหมาย 7) การวางแผนแนวปฏิบัติของหลักสูตรและ 8) คุณภาพของจุดประสงค์

Sayfath (1999,p.165) ได้กล่าวถึงความเป็นผู้นำทางด้านวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะความเป็นผู้นำทางด้านวิชาการว่า จะต้องมึบทบาทสำคัญในการมีมุมมองและแนวโน้มเกี่ยวกับหลักสูตร การประเมินผลการเรียน การจัดโครงการที่มีความเหมาะสมกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ การประเมินผลการสอนของครูและการวางแผนสำหรับการพัฒนาครูมืออาชีพ

สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการ หมายถึงลักษณะของผู้นำทางวิชาการซึ่งต้องมึบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการการเรียนการสอนในโรงเรียน โดยมีลักษณะ 6 ด้าน ได้แก่การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพ การศึกษาของสถานศึกษา การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมวิชาการ การพัฒนาบุคลากรด้านวิชาการ การเป็นผู้ที่มีประสิทธิภาพ และการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

2. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามแนวคิดของ ไชยา ภาวะบุตร (2555, หน้า 187 – 214) มี 6 องค์ประกอบหลัก คือ 1) การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา 2) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 3) การจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมวิชาการ 4) การพัฒนาบุคลากรด้านวิชาการ 5) การเป็นผู้ที่มีประสิทธิภาพ และ 6) การประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา หมายถึง การเตรียมการ เพื่อให้การปฏิบัติงานของสถานศึกษาบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้โดยเป็นที่ยอมรับของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ที่สำคัญแผนนั้นต้องมาจากการวิเคราะห์สถานศึกษาอย่างเป็นระบบและแบบแผนนั้นจะต้องนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ แนวคิดการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีดังนี้

1.1 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของ ดำริ บุญชู (2545, หน้า 188) มีดังนี้

1.1.1 การวิเคราะห์สภาพปัญหาและความจำเป็นอย่างเป็นระบบและมีแผนปฏิบัติการประจำปีรองรับ

1.1.2 การกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมายและสภาพ
ความสำเร็จของการพัฒนาไว้อย่างต่อเนื่อง ชัดเจนและเป็นรูปธรรม

1.1.3 กำหนดวิธีการที่มีหลักวิชา หรือผลการวิจัย หรือข้อมูล
เชิงประจักษ์ที่อ้างอิงได้ให้ครอบคลุมการพัฒนาด้านการจัดประสบการณ์เรียนรู้
กระบวนการเรียนรู้ การส่งเสริมการเรียนรู้ การวัดและการประเมินผล การพัฒนาบุคลากร
และการบริหารจัดการเพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้

1.1.4 กำหนดแหล่งวิทยากรภายนอกที่ให้การสนับสนุนด้าน
วิชาการ

1.1.5 กำหนดบทบาทหน้าที่และแนวทางให้บิดามารดา
ผู้ปกครองและบุคลากรในชุมชนเข้ามีส่วนร่วมในการดำเนินการ

1.1.6 กำหนดบทบาทหน้าที่ให้บุคลากรของสถานศึกษาทุกคน
รวมทั้งผู้เรียนรับผิดชอบและดำเนินงานตามที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.1.7 กำหนดการจัดงบประมาณและการใช้ทรัพยากรอย่างมี
ประสิทธิภาพ

1.2 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของ
ชรินทร์ ชนวนวัน (2545,อ้างถึงใน ไชยา ภาวะบุตร ,2555,หน้า 188) มีดังนี้

1.2.1 ศึกษาเจตนารมณ์ของสถานศึกษา ได้แก่ วิสัยทัศน์ และ
ภารกิจของสถานศึกษา เป็นต้น

1.2.2 ศึกษาภาพรวมของสถานศึกษา

1.2.3 กำหนดเป้าหมายการพัฒนายุทธศาสตร์การพัฒนา
คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

1.2.4 การจัดทำแผนปฏิบัติการรายปี ซึ่งจะทำการ
ดำเนินงานสำเร็จตามเป้าหมาย

1.3 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของ
สำนักทดสอบทางการศึกษา (2546,หน้า 189) มีดังนี้

1.3.1 การเตรียมการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

1.3.2 ประเมินความต้องการและความจำเป็นของสถานศึกษา

1.3.3 การวิเคราะห์ปัญหาสาเหตุและแนวทางแก้ไข

1.3.4 การกำหนดโครงการแผนปฏิบัติการที่สอดคล้องประเด็น
สำคัญของแผนพัฒนา

1.4 การเขียนแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของ
กระทรวงศึกษาธิการ (2546.หน้า 208) มีดังนี้

- 1.4.1 เตรียมการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา
สถานศึกษา
- 1.4.2 ประเมินความต้องการและความจำเป็นของสถานศึกษา
- 1.4.3 วิเคราะห์ปัญหา สาเหตุ และพิจารณาแนวทางแก้ไขตาม
ประเด็นสำคัญการพัฒนา
- 1.4.4 กำหนดแผนปฏิบัติการรายปี
- 1.4.5 เขียนแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา
- 1.4.6 นำแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาสู่การปฏิบัติ

จากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบหลัก
หลักการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สรุปได้ว่า มีองค์ประกอบ
ย่อย คือ 1) การวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของสถานศึกษา 2) กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และ
เป้าหมาย 3) กำหนดโครงการในแผนปฏิบัติการ 4) เขียนแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา
และ 5) นำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติ

2. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาการพัฒนาหลักสูตรหมายถึง การ
ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงจากหลักสูตรเดิมให้ดีขึ้น สอดคล้องกับความต้องการของบุคคลและ
ท้องถิ่น เกิดผลดีแก่ผู้เรียนและผู้เรียนสามารถนำไปใช้ประโยชน์สูงสุด และมีการ
ประเมินผลหลักสูตร

2.1 แนวคิดการพัฒนาหลักสูตรของ ไพฑูรย์ สินลารัตน์
(2540,อ้างถึงใน ไชยา ภวระบุตร , 2555, หน้า 194) มีดังนี้

2.1.1 ต้องมีเป้าหมายเพื่อให้เด็กเป็นตัวของตัวเอง เชื่อมมั่นในตนเอง
ค่านิยม ความซื่อสัตย์ สุจริต เสียสละ ต้องได้รับการตีความหมายใหม่อย่างเหมาะสม

2.1.2 ต้องมีเป้าหมายให้เด็กใช้ศักยภาพให้ถึงที่สุด เพื่อความดี
ความจริง และความงามอันสูงส่งของชีวิตและสังคม ซึ่งจะต้องได้รับการสั่งสอนและ
วิเคราะห์วิจารณ์อย่างจริงจัง

2.1.3 ต้องมีเป้าหมายให้เด็กยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตย มี
ความรู้สึกร่วมได้ร่วมเสียกับสังคม ยอมไม่ได้กับความเอาเปรียบที่เกิดขึ้นมากมาย พร้อม
ทั้งหาทางแก้ไขในวิถีทางประชาธิปไตย

2.1.4 ต้องมีเป้าหมายให้เด็กเชื่อมั่นและศรัทธา และเห็น

ความก้าวหน้าของท้องถิ่นชนบท

2.1.5 ต้องมีเป้าหมายให้เด็กมีความมุ่งมั่นที่จะสร้างสรรค์ประเทศ

และสังคมไทยเป็นประเทศเกษตรกรรมแนวใหม่ที่ยิ่งใหญ่ในสังคมโลกได้

2.2 แนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรของ ษนัฑธาตุดอง (2550, หน้า

175) มีดังนี้

2.2.1 การพัฒนาหลักสูตรระดับชาติ เปิดกว้างให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วม

ร่วมในการปรับหรือพัฒนาให้เหมาะสมกับท้องถิ่น

2.2.2 ประสพการณ์ในหลักสูตรระดับชาติ บางอย่างมีความจำเป็น

เป็นมากกว่าหรือน้อยกว่าในระดับท้องถิ่น

2.2.3 ประสพการณ์ที่จำเป็นบางอย่างของท้องถิ่นไม่มีในหลักสูตร

ระดับชาติ

2.2.4 ประสพการณ์บางอย่างเป็นความต้องการของท้องถิ่น

ซึ่งมีข้อมูลเชิงวิชาการและได้กล่าวถึงการดำเนินงานพัฒนาหลักสูตรตามความต้องการของท้องถิ่น

2.3 แนวคิดการพัฒนาสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ (2551, หน้า 86)

มีดังนี้

2.3.1 ศึกษา วิเคราะห์เอกสารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

พ.ศ. 2551 สารระแกนกลางของกระทรวงศึกษาธิการ ข้อมูลสาระสนเทศเกี่ยวกับสภาพปัญหา และความต้องการของสังคม ชุมชน และท้องถิ่น

2.3.2 วิเคราะห์สภาพแวดล้อมและประเมินสถานภาพสถานศึกษา

เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายรวมทั้งคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.3.3 จัดทำโครงสร้างหลักสูตรและสาระต่างๆที่กำหนดให้มีใน

หลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมายและคุณลักษณะที่พึงประสงค์โดยพยายามบูรณาการเนื้อหาสาระทั้งในกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกันและระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามความเหมาะสม

2.3.4 นำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน และบริหาร

จัดการใช้หลักสูตรให้เหมาะสม

2.3.5 นิเทศการใช้หลักสูตร

2.3.6 ติดตามและประเมินผลการหลักสูตร

2.3.7 ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรตามความเหมาะสม

จากแนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบหลักการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา สรุปได้ว่า มีองค์ประกอบย่อย คือ 1) การวิเคราะห์หลักสูตร 2) การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร 3) การจัดทำโครงสร้างหลักสูตร 4) การจัดทำหลักสูตร 5) การกำหนดการวัดและประเมินผล 6) การนำหลักสูตรไปใช้ 7) การประเมินผลหลักสูตร และ 8) การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร

3. การจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมวิชาการ

บรรยากาศสถานศึกษา หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนให้บรรลุคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีการปรับปรุงสถานที่ให้เป็นปัจจุบันส่งเสริมให้บุคลากรมีพฤติกรรมเน้นการบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของสถานศึกษาและการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดบรรยากาศและมีความรู้สึกรักและเป็นเจ้าของตลอดจนการให้ความสำคัญของบุคลากรในสถานศึกษา ให้ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน

3.1 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดบรรยากาศของสถานศึกษา
ของสำเนียงวิลามาศ (2542, หน้า 199) มีดังนี้

3.1.1 แรงจูงใจ

3.1.2 การเป็นผู้นำ

3.1.3 กระบวนการติดต่อสื่อสาร

3.1.4 กระบวนการตัดสินใจ

3.1.5 กระบวนการกำหนดเป้าหมาย

3.1.6 กระบวนการควบคุม

3.2 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดบรรยากาศของสถานศึกษา ของ
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553, หน้า 200) มีดังนี้

3.2.1 กระจายอำนาจการตัดสินใจ

3.2.2 ส่งเสริมให้บุคลากรมีการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง

3.2.3 ส่งเสริมให้บุคลากรในองค์การเป็นคนดี

จากแนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบหลักการจัดบรรยากาศของสถานศึกษา สรุปได้ว่า องค์ประกอบย่อยประกอบด้วย 1) การสร้างแรงจูงใจ 2) การสร้างขวัญและกำลังใจ 3) การกระจายอำนาจการตัดสินใจ 4) การส่งเสริมให้บุคลากร

เรียนรู้และพัฒนาตนเอง 5) การให้ความมั่นคงและปลอดภัย และ 6) การพัฒนาสภาพแวดล้อม

4. การพัฒนาบุคลากรด้านวิชาการ

การพัฒนาบุคลากร หมายถึง การดำเนินงานเพื่อให้บุคลากรสถานศึกษา มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะในการปฏิบัติงานในหน้าที่ให้ดีขึ้น ด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การฝึกอบรมปฏิบัติการ และการนิเทศติดตามผลงานคณะกรรมการบริหารโรงเรียน เพื่อให้บุคลากรเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการทำงาน โดยนำหลักการวิจัยมาเป็นแนวทางในการพัฒนา

4.1 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากร ของสมคิด ปางโม (2551, หน้า 203) มีดังนี้

4.1.1 การสอนงาน

4.1.2 การประชุม

4.1.3 การให้การศึกษา

4.1.4 การฝึกอบรม การสัมมนา

4.1.5 การส่งไปดูงาน

4.1.6 การส่งไปศึกษาต่อ

4.2 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาบุคคลของ สุพัทธ์ร์ พิบูลย์ (2549, หน้า 204) มีดังนี้

4.2.1 ศึกษาในหลักสูตร สถานศึกษา

4.2.2 อบรมหลักสูตรระยะสั้น ระยะยาว

4.2.3 ปฐมนิเทศ ฝึกงาน ศึกษางาน

4.2.4 ศึกษาด้วยตนเอง

4.2.5 สร้างระบบนิเทศภายใน

จากแนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบหลัก การพัฒนาบุคลากรสรุปได้ว่ามีองค์ประกอบย่อยคือ 1) การประชุมเชิงปฏิบัติการ 2) การฝึกอบรม 3) การศึกษาดูงาน 4) การสอนงาน 5) การส่งไปศึกษาต่อ และ 6) การศึกษาด้วยตนเอง

5. แนวคิดเกี่ยวกับผู้นำที่มีประสิทธิภาพ

ผู้นำที่มีประสิทธิภาพ หมายถึง ผู้นำที่ได้รับความไว้วางใจในการนำองค์การสู่เป้าหมายและทิศทางที่กำหนด มีความโปร่งใสในการบริหารงาน มีจริยธรรม และมีทักษะในการจูงใจบุคลากรในองค์การให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมาย

อย่างมีประสิทธิภาพ

5.1 แนวคิดเกี่ยวกับผู้นำที่มีประสิทธิภาพ ของ Yukl (1994 อ้างถึงใน ไชยา ภาวะบุตร, 2555, หน้า 209) มีดังนี้

- 5.1.1 ปรับตัวเข้ากับสภาพสถานการณ์ได้
- 5.1.2 มีความจับใจต่อสภาพแวดล้อมทางสังคม
- 5.1.3 มีความทะเยอทะยานและมุ่งทำงานเพื่อความสำเร็จ
- 5.1.4 ทำงานเชิงรุก
- 5.1.5 เป็นผู้ที่ให้ความร่วมมือกับผู้อื่นได้
- 5.1.6 มีความสามารถในการตัดสินใจ
- 5.1.7 เป็นที่พึ่งพิงของผู้อื่นได้
- 5.1.8 เป็นผู้มีความสูงส่ง
- 5.1.9 เป็นผู้ที่ยืนหยัดในการทำงาน
- 5.1.10 มีความเชื่อมั่นในตนเอง
- 5.1.11 อุตุนต่อแรงกดดัน
- 5.1.12 เต็มใจที่จะรับผิดชอบ

5.2 แนวคิดเกี่ยวกับผู้นำที่มีประสิทธิภาพของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553, หน้า 209) มีดังนี้

- 5.2.1 กระจายอำนาจในการตัดสินใจ
- 5.2.2 ส่งเสริมให้บุคลากรมีการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง
- 5.2.3 ส่งเสริมให้บุคลากรในองค์การเป็นคนดี
- 5.2.4 ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี

จากแนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวกับองค์ประกอบหลัก การเป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพสามารถสรุปองค์ประกอบย่อยได้ คือ 1) มีบุคลิกภาพที่น่าเชื่อถือ 2) มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ 3) มีวิสัยทัศน์ 4) มีมนุษยสัมพันธ์ 5) ปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ 6) มีความสามารถในการตัดสินใจ 7) เป็นแบบอย่างที่ดี และ 8) กระจายอำนาจการตัดสินใจ

6. แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพการศึกษา

การประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา หมายถึง การประเมินคุณภาพผลผลิตของสถานศึกษาโดยรวม และประเมินความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา

6.1 การประเมินคุณภาพการศึกษาของ สุวิมล ว่องวานิช (2546, หน้า 212) มีดังนี้

6.1.1 การประเมิน CIPP

6.1.2 การประเมินแบบ CSE

6.1.3 การประเมินแบบมีส่วนร่วม

6.1.4 การประเมินแบบเสริมพลังอำนาจ

6.2 แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพการศึกษาของ กระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 212) มีดังนี้

6.2.1 กำหนดระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษา

6.2.2 ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการวัดผลและประเมินผลแต่ละรายวิชาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา สารการเรียนรู้ แผนจัดการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

6.2.3 ส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผล และประเมินผลการเรียนการสอนโดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง จากกระบวนการ การปฏิบัติ และผลงาน

6.2.4 จัดให้มีการเทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และผลการเรียนจากสถานศึกษา สถานศึกษาประกอบการ และอื่นๆ ตามแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

6.2.5 พัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐานจากแนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบหลัก การประเมินคุณภาพการศึกษา สถานศึกษา สามารถสรุปองค์ประกอบย่อยของการประเมินคุณภาพการศึกษาได้ คือ 1) การกำหนดจุดมุ่งหมายของการประเมิน 2) การจัดทำแผนการประเมิน 3) พัฒนาเครื่องมือที่ใช้ประเมินให้ได้มาตรฐาน 4) ประเมินตามสภาพจริง 5) ประเมินแบบมีส่วนร่วม 6) ประเมินแบบเสริมพลังอำนาจ และ 7) ส่งเสริมการประเมินคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

3. การเสริมสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการ

ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลที่สำคัญ ในฐานะที่เป็นผู้นำในองค์การจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีภาวะผู้นำทางวิชาการ ซึ่งเป็นความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการนำบุคลากรในสถานศึกษาให้ความร่วมมือปฏิบัติงานจนบรรลุเป้าหมาย

อย่างมีประสิทธิภาพด้วยความเต็มใจและมีความสุข ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการ จะต้องแสดงพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับบุคคลและงานในลักษณะที่เน้นบุคคลและงานให้สมดุลกัน ซึ่งภาวะผู้นำทางวิชาการดังกล่าวสามารถทำการเสริมสร้างให้มีความเข้มแข็งขึ้นได้

ศักดิ์ไทย สุรกีจาวร (2548, หน้า 9-10) ได้สรุปข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาภาวะผู้นำ ดังนี้

1. การเรียนรู้จากประสบการณ์โดยการให้ปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายและการมีส่วนร่วมกับงานหรือโครงการต่างๆ การเป็นกรรมการเฉพาะกิจต่างๆ สามารถสร้างความเป็นผู้เชี่ยวชาญในวิชาชีพได้อย่างดี ทั้งนี้จากผลการวิจัยพบว่า 70 % ของการพัฒนาเป็นผลมาจากประสบการณ์ทำงาน ในขณะที่มีน้อยกว่า 10 % มีผลมาจากการฝึกอบรมโดยตรง

2. การบริหารการปฏิบัติ เป็นวิธีการพัฒนาสมรรถภาพของการเป็นผู้บริหารผ่านการให้ข้อมูลย้อนกลับ (feedback) เกี่ยวกับการปฏิบัติงาน โดยใช้หลักการเป็นตัวแบบ การมีพี่เลี้ยงเป็นผู้คอยให้คำแนะนำชี้แนะ (mentoring) เกี่ยวกับการปฏิบัติงาน โดยใช้หลักการเป็นตัวแบบ การทำให้ดู อยู่ให้เห็น เป็นการสอนที่ดีและให้ผลดีที่สุด คือการจับคู่ที่เหมาะสมระหว่างผู้นำที่มีประสบการณ์กับผู้ที่ต้องดูแล ดังนั้นการให้โอกาสได้ฝึกปฏิบัติงานที่ถนัด โดยมีพี่เลี้ยงเป็นตัวแบบจึงเป็นอีกวิธีหนึ่งที่มีความเหมาะสมในการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาควรกลับนำมาใช้อีกในปัจจุบัน

3. การเรียนรู้จากห้องเรียนและการเรียนรู้ด้วยตนเองนอกห้องเรียน การเรียนรู้จากห้องเรียน เป็นการฝึกอบรมที่อาจทำให้หน่วยงาน (in-house) หรือผ่านสถาบันการศึกษาภายนอกหน่วยงานต่างๆ เช่น การฝึกอบรมพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา เป็นการภายในและเฉพาะด้านให้เหมาะสมกับความต้องการของธุรกิจองค์การต่างๆ แต่อย่างไรก็ตามอาจสิ้นเปลืองเพราะงบประมาณ ค่อนข้างมาก และไม่คล่องตัวสำหรับคนหมู่มาก ที่มีหน่วยงานกะจัดกระจาย

ดังนั้น การเรียนรู้ด้วยตนเองนอกห้องเรียนโดยใช้ชุดฝึกอบรม หรือชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Programmed instruction) เป็นอีกวิธีหนึ่งที่เหมาะสมกับยุคปัจจุบันที่มีปัญหาด้านเศรษฐกิจ

4. การกำหนดมาตรฐานอ้างอิง (Benchmarking) เป็นการเรียนรู้เยี่ยงชม การปฏิบัติงานขององค์การที่ปฏิบัติหน้าที่คล้ายคลึงกับหน่วยงาน เพื่อหา มาตรฐานและแนวทางการปรับปรุงการทำงาน การบริหารของตน ก็เป็นอีกวิธีหนึ่งที่ยังมี

ความเหมาะสมกับยุคปัจจุบัน แต่อย่างไรก็ตามควรจะต้องวางเป้าหมายให้ชัดเจนในการเรียนรู้ และการนำมาประยุกต์มาเป็นการปฏิบัติที่มีความต่อเนื่อง ย่อมบังเกิดผลดีต่อการพัฒนาผู้บริหารได้อย่างดีเช่นกัน

ชาญชัย อาจินสมอาจารย์ (2555, หน้า 39) ได้กล่าวถึงการพัฒนาภาวะผู้นำว่าวิธีที่ดีที่สุดในการเรียนรู้ภาวะผู้นำ คือ การวางตัวคุณเองในสถานการณ์ที่ต้องการกระทำทางภาวะผู้นำ ทำให้เป้าประสงค์บรรลุความสำเร็จ และทำให้สิ่งต่างๆ ให้ดีเพิ่มขึ้น ผักผ่อนในสิ่งที่ได้เรียนรู้ในการเป็นผู้นำที่ดี ซึ่งมีแนวทางพัฒนาตนเองดังนี้

1. ศึกษาคุณสมบัติของผู้นำที่ดี ซึ่งเป็นที่ยอมรับกัน และเรียนรู้จากความของเขา ฟังแต่อย่าเลียนแบบ
2. วิเคราะห์ตัวคุณเอง หากจุดอ่อนและจุดแข็งของคุณ ตั้งเป้าประสงค์เพื่อการปรับปรุง
3. เรียนรู้วิธีกำหนดทิศทาง ถ้าคุณไม่กำหนดทิศทาง คุณก็ไม่อาจให้ทิศทางได้
4. เรียนรู้ให้มากที่สุดเท่าที่คุณสามารถทำได้เกี่ยวกับกลุ่มโดยทั่วไป และวิธีทำหน้าที่ของมัน ระบุชนิดของคนในกลุ่ม
5. ดำเนินการและติดตามแผนเพื่อพัฒนา ทักษะภาวะผู้นำส่วนตัว
 - สรุปได้ว่า ขั้นตอนการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ มีแนวทางดังนี้
 1. ศึกษาความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการ
 2. ประเมินความสามารถในการเป็นผู้นำของตนเองแสวงหาแนวทางวิธีการพัฒนาที่เหมาะสมกับจุดพัฒนา และเหมาะสมกับข้อจำกัดของตัวเอง
 3. สร้างเงื่อนไขกับตนเอง ในการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ
 4. ทดลองฝึกปฏิบัติและปรับปรุงแก้ไข
 5. ประเมินผลการพัฒนาตนเอง
 6. เสริมแรง และภาคภูมิใจในความสำเร็จของตนเอง

ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ

1. ความหมายของประสิทธิผล

มีนักวิชาการ นักการศึกษาได้นิยามคำว่า ประสิทธิผล (Effectiveness) ได้หลายท่านไว้ดังนี้

รุ่ง แก้วแดง และชัยณรงค์ สุวรรณสาร (2536, หน้า 169,อ้างถึงใน สาวิตรี อุ๋นจางวาง,2550,หน้า 27) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิผลว่า ประสิทธิผลมีความสัมพันธ์กับผลงานที่องค์การพึงประสงค์ หรือหมายถึงความสำเร็จของการปฏิบัติงานที่เป็นไปหรือบรรลุตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ขององค์การ ดังนั้นประสิทธิผลจึงหมายถึง ความสำเร็จหรือผลที่เกิดขึ้นของงานนั้น จะต้องตอบสนองหรือบรรลุตามวัตถุประสงค์ขององค์การ

สาวิตรี อุ๋นจางวาง (2550,หน้า 28) กล่าวว่าไว้ว่า ประสิทธิผล หมายถึง ความสำเร็จขององค์การที่สามารถดำเนินการให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ตามที่วางไว้

สมพงษ์ ศรีโสภภาพ (2550 , หน้า 53) กล่าวว่า ประสิทธิผลเป็นการทำงานที่มุ่งให้เกิดผลตามเป้าหมายที่องค์การกำหนด

Fiedler (1967, p.9) กล่าวว่าประสิทธิผลคือ การที่กลุ่มสามารถทำงานที่ได้รับมอบหมายให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ได้

Streers (1977, p 5) กล่าวว่าประสิทธิผลขององค์การ คือความสามารถขององค์การในการได้มาและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด และมีคุณค่าให้เกิดประโยชน์มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ในการปฏิบัติตามเป้าหมาย

สรุปได้ว่า ประสิทธิผลหมายถึง ความสำเร็จของการปฏิบัติงานที่บรรลุตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการกำหนดไว้

2. การบริหารงานวิชาการ

ความหมายของการบริหารงานวิชาการ

มีนักการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาได้นิยามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการหลายทัศนะ ดังนี้

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2551, หน้า 29) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง กระบวนการบริหารกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการ

เรียนการสอน เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและจุดมุ่งหมายของการศึกษา เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

หากมองการบริหารวิชาการในด้านของการสถานศึกษา งานบริหารวิชาการได้แก่ งานการควบคุมดูแลหลักสูตรการสอน อุปกรณ์การสอน การจัดแบบเรียน คู่มือครู การจัดชั้นเรียน การจัดครูเข้าสอน การฝึกอบรมครู การนิเทศ การศึกษา การเผยแพร่งานวิชาการ การวัดผลการศึกษา การศึกษาวิจัย การประเมินผลมาตรฐานสถานศึกษาเพื่อปรับปรุงคุณภาพและประสิทธิภาพของสถานศึกษา เป็นต้น

การบริหารงานวิชาการ หมายถึง งานการบริหารสถานศึกษา โดยมีการจัดกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน และสรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการเป็นกระบวนการหรือกิจกรรมการดำเนินงานทุกอย่างที่เกี่ยวกับการปรับปรุงการเรียนการสอน ตลอดจนการประเมินผลให้ได้ดีขึ้นเพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของสถานศึกษา

สันติ บุญภิรมย์ (2552, หน้า 20-21) กล่าวไว้ดังนี้ ความหมายของงานวิชาการและการบริหารงานวิชาการสามารถแยกกล่าวได้ 2 ประการ ดังนี้ ประการที่หนึ่งความหมายของงานวิชาการ งานวิชาการคือ งานที่เป็นหัวใจของสถานศึกษาหรือโรงเรียนซึ่งประกอบด้วยงานย่อยอื่นๆ ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน เช่น หลักสูตร การพัฒนาหลักสูตร วิธีสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล การประกันคุณภาพการศึกษา และงานอื่นๆ ที่ส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการให้บรรลุผลสำเร็จ ประการที่สองความหมายการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานวิชาการหมายถึงการบริหารจัดการกิจกรรมทุกชนิดทุกประเภทที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนและการบริหารสิ่งแวดล้อมต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างราบรื่นเปรียบเสมือนเส้นเลือดใหญ่ไปหล่อเลี้ยงหัวใจ การบริหารจึงเป็นกิจกรรมที่สำคัญที่สุดของงานวิชาการที่สามารถทำให้งานวิชาการเกิดพลวัต อยู่ตลอดเวลา ส่งผลต่อประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และคุณภาพทางการศึกษาอย่างต่อเนื่องตลอดไป

ฉัตรชัย ไชยมงค์ (2552, หน้า 27) กล่าวถึงความหมายของการบริหารงานวิชาการว่า การบริหารงานวิชาการหมายถึง กระบวนการดำเนินงานปรับปรุงพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียน โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของโรงเรียน

จากความหมายของการบริหารงานวิชาการดังกล่าว สรุปได้ว่าการบริหารงานวิชาการหมายถึง กระบวนการหรือการดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนของโรงเรียน โดยมุ่งเน้นให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของโรงเรียน

ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ

ความสำคัญของการบริหาร ถือเป็นงานหลักของสถานศึกษาทุกระดับ ที่ดำเนินการตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 หมวด 3 สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย ส่วนที่ 8 สิทธิและเสรีภาพในการศึกษา มาตรา 49 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พระราชกฤษฎีกา กฎหมายอื่นๆ และประกาศกระทรวงศึกษาธิการ หลายฉบับ ตลอดจนดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาลที่แถลงต่อรัฐสภา เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ พันธกิจ ปรัชญา/ปณิธาน และเป้าหมายในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาของนโยบายของรัฐบาลอย่างเป็นระบบ เป็นรูปธรรม ได้มาตรฐานมีคุณภาพอย่างยั่งยืน และมีประสิทธิภาพ

อำภา บุญช่วย (2537,อ้างถึงใน สันติ บุญภิรมย์,2552,หน้า 20-21) กล่าวถึงความสำคัญของงานวิชาการไว้ว่า งานด้านวิชาการถือว่าเป็นหัวใจสำคัญ หรืออาจกล่าวไว้ว่าเป็นงานหลักของสถานศึกษา ส่วนงานอื่นๆ เป็นงานที่มาสนับสนุนงานวิชาการให้มีคุณภาพ ดังนั้นงานวิชาการจึงมิใช่แต่ให้นักเรียนอ่านออกเขียนได้ ทำเลขเก่งเท่านั้นแต่หมายรวมถึงการดำรงชีวิตในสังคมร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2545,หน้า 2,อ้างถึงใน รัตมี เจริญรัตน์,2551, หน้า 74) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการเป็นงานที่สำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากการบริหารงานวิชาการเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา โดยเฉพาะเกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษา และเป็นเครื่องมือชี้วัดความสำเร็จและความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษา

Smith (1961,อ้างถึงใน วิโรจน์ บุญเรือง,ออนไลน์) ได้ศึกษาและจัดลำดับความสำคัญของวิชาการไว้เป็นลำดับแรกในความรับผิดชอบของผู้บริหารแบ่งเป็น 7 ประเภท ดังนี้ งานบริหารงานวิชาการ ร้อยละ 40, งานบริหารงานบุคคล ร้อยละ 20, งานบริหารกิจการนักเรียน ร้อยละ 20, งานบริหารการเงิน ร้อยละ 5, งานบริหารอาคารสถานที่ ร้อยละ 5, งานบริหารความสำคัญกับชุมชน ร้อยละ 5, งานบริหารงานทั่วไป

ร้อยละ 5 ดังนั้นสรุปได้ว่างานวิชาการถือเป็นหัวใจของการบริหารงานการศึกษาเนื่องจาก จุดมุ่งหมายของสถานศึกษาคือการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพขึ้นอยู่กับงานวิชาการทั้งสิ้น

Bradley(1983, p.21) มีแนวคิดเกี่ยวกับการวิชาการว่า การพัฒนาบุคคลทางการศึกษา ในปัจจุบันนี้เน้นให้ครูเป็นผู้มีทักษะและความชำนาญทางการสอน(งานวิชาการ) เป็นสิ่งสำคัญ ส่วนงานธุรการด้านอื่นๆถือเป็นงานอันดับรอง

สรุปได้ว่า งานวิชาการเป็นหัวใจหลักในสถานศึกษา เป็นงานที่มีความสำคัญที่สุด เนื่องจากจุดมุ่งหมายของสถานศึกษาคือการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพขึ้นอยู่กับงานวิชาการทั้งสิ้น โดยเฉพาะเกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมาย เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ และงานวิชาการถือเป็นเครื่องมือชี้วัดความสำเร็จและความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาได้

ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ

เนื่องจากการบริหารงานวิชาการเป็นงานหลักของสถานศึกษาและมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายและมาตรฐานคุณภาพการศึกษา ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้เกี่ยวข้องจะต้องมีความเข้าใจกับขอบข่ายของการดำเนินงาน และภาระหน้าที่ของการบริหารงานวิชาการเป็นอย่างดี ซึ่งในเรื่องนี้ ได้มีผู้ให้ทัศนะเกี่ยวกับขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการไว้ดังนี้ รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2551, หน้า 30) ได้แบ่งขอบข่ายงานวิชาการไว้ 12 งาน ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
3. การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี
6. การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้
7. การนิเทศการศึกษา
8. การแนะแนวการศึกษา
9. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา
10. การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน
11. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา

และองค์กรอื่น

12. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุ วังค์กร
หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

จิววัฒน์ กิติพิเชฐสุวรรณ (2557,ออนไลน์) กำหนด ขอบข่ายภารกิจการบริหารงานวิชาการ เพื่อให้ครอบคลุม ภารกิจการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนอย่าง
ทั่วถึง มีภารกิจที่สำคัญ 14 ภารกิจ ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
3. การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียนรู้
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
6. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้
7. การนิเทศการศึกษา
8. การแนะแนวทางการการศึกษา
9. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
10. การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการกับชุมชน
11. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น
12. ส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุ วังค์กร

หน่วยงานและสถาบันการศึกษาอื่น

13. การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของ
สถานศึกษา

14. การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2550,หน้า 29 – 30) ได้แบ่งขอบเขตงานวิชาการ
ไว้ 17 งาน ได้แก่

1. การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนา
สาระหลักสูตรท้องถิ่น มีขอบข่ายการดำเนินงานดังนี้

1.1 การวิเคราะห์กรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นที่สำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาจัดทำไว้

1.2 วิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อกำหนดจุดเน้นหรือประเด็น
ที่สถานศึกษาหรือกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาให้ความสำคัญ

1.3 ศึกษาและวิเคราะห์ของมูลสาระสนเทศของสถานศึกษาและชุมชนเพื่อนำมาเป็นข้อมูลจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นของสถานศึกษาให้สมบูรณ์

1.4 จัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นของสถานศึกษาเพื่อนำไปจัดทำรายวิชาพื้นฐานหรือรายวิชาเพิ่มเติม จัดทำคำอธิบายรายวิชา หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อจัดประสบการณ์และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียน ประเมินผลและปรับปรุง

1.5 ผู้บริหารสถานศึกษาอนุมัติ

2. การวางแผนด้านวิชาการ มีขอบเขตการดำเนินการดังนี้

2.1 วางแผนงานด้านวิชาการโดยการรวบรวมข้อมูล และกำกับดูแล นิเทศและติดตามเกี่ยวกับงานวิชาการ ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน การประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งการเรียนรู้ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ

2.2 ผู้บริหารสถานศึกษาอนุมัติโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา มีขอบเขตการดำเนินงานดังนี้

3.1 จัดทำแผนการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

3.2 จัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทุกช่วงชั้น ตามแนวปฏิบัติการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พัฒนาคุณธรรมความรู้ ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

3.3 ใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งการเรียนรู้

3.4 จัดกิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการต่างๆ ให้เอื้อต่อการเรียน

3.5 ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

3.6 ส่งเสริมการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการด้อยโอกาสและมีความสามารถพิเศษ

4. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา มีขอบเขตการดำเนินงานดังนี้

4.1 จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเป็นของตนเอง โดย

4.1.1 จัดให้มีการวิจัยพัฒนาหลักสูตรขึ้นใช้เองให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคมเป็นต้นแบบให้กับโรงเรียนอื่น

4.1.2 จัดทำหลักสูตรที่มุ่งเน้นพัฒนานักเรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้และคุณธรรม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

4.1.3 จัดให้มีวิชาต่างๆ ครอบคลุมตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ

4.1.4 เพิ่มเติมเนื้อหาสาระของรายวิชาให้สูงและลึกซึ่งมากขึ้น สำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ ได้แก่ การศึกษาด้านศาสนา ดนตรี นาฏศิลป์ กีฬา อาชีวศึกษา การศึกษาที่ส่งเสริมความเป็นเลิศ ผู้ปกครอง พิกัดและการศึกษาทางเลือก

4.1.5 เพิ่มเติมเนื้อหาสาระของรายวิชาที่สอดคล้องสภาพ ปัญหาความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน สังคมและโลก

4.2 สถานศึกษาสามารถจัดทำหลักสูตร การจัดการกระบวนการเรียนรู้การสอนและอื่นๆ ให้เหมาะสมกับความสามารถของนักเรียนตามกลุ่มเป้าหมายพิเศษ

4.3 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความเห็นชอบ หลักสูตรสถานศึกษา

4.4 นิเทศ ติดตาม ประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา และรายงานผลให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารับทราบ

5. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มีขอบเขตการดำเนินงานดังนี้

5.1 จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

5.2 ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

5.3 จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

5.4 จัดการเรียนรู้การสอน โดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

5.5 ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ

5.6 จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือ กับบิดามารดา และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

5.7 ศึกษา ค้นคว้า พัฒนารูปแบบหรือการออกแบบกระบวนการเรียนรู้ที่ก้าวหน้า เพื่อเป็นผู้นำการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อเป็นต้นแบบให้กับสถานศึกษาอื่น

6. การวัดผล ประเมินผลและการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน มีขอบเขตการดำเนินงานดังนี้

6.1 กำหนดระเบียบการวัดและประเมินผลของสถานศึกษาตาม หลักสูตรสถานศึกษาโดยให้สอดคล้องกับนโยบายระดับประเทศ

6.2 จัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบการวัดและประเมินผลของสถานศึกษา

6.3 วัดผล ประเมินผล เทียบโอนประสบการณ์ ผลการเรียนและ อนุมัติผลการเรียน

6.4 จัดให้มีการประเมินผลการเรียนทุกช่วงชั้น และจัดให้มีการ ซ่อมเสริมกรณีที่มีผู้เรียนไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน

6.5 จัดให้มีการพัฒนาเครื่องมือในการวัดและประเมินผล

6.6 จัดระบบสารสนเทศด้านการวัดผลประเมินผลและการเทียบ โอนผลการเรียนเพื่อใช้ในการอ้างอิงตรวจสอบและใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการเรียน การสอน

6.7 ผู้บริหารสถานศึกษาอนุมัติผลการประเมิน การเรียนด้าน ต่างๆ รายปี/รายภาคและตัดสินผลการเรียนการผ่านช่วงชั้นและจบการศึกษา ขึ้นพื้นฐาน

6.8 การเทียบโอนผลการเรียนเป็นอำนาจของสถานศึกษาที่จะ แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการ ได้แก่ คณะกรรมการเทียบ ระดับการศึกษาทั้งในระบบ นอกกระบบและตามอัธยาศัย คณะกรรมการการเทียบโอนผล การเรียนและเสนอคณะกรรมการบริหาร

7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา มีขอบเขต การดำเนินงาน ดังนี้

7.1 กำหนดนโยบายและแนวทางการใช้งานวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของ กระบวนการเรียนรู้และกระบวนการทำงานของนักเรียน ครูและผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษา

7.2 พัฒนาครูและนักเรียนให้มีความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติการ เรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นสำคัญในการเรียนรู้ที่ซับซ้อนขึ้นทำให้ผู้เรียนได้ฝึก ความคิด การจัดการการหาเหตุผลในการตอบปัญหา การผสมผสานความรู้แบบสห วิทยาการและการเรียนรู้ในปัญหาที่ตนสนใจ

7.3 พัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยกระบวนการวิจัย

7.4 รวบรวมและเผยแพร่ผลการวิจัยเพื่อการเรียนรู้และพัฒนา คุณภาพการศึกษา รวมสนับสนุนให้ครูนำผลการวิจัยมาใช้เพื่อพัฒนาการเรียนรู้และพัฒนา คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

8. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ มีขอบเขตการดำเนินงาน ดังนี้

8.1 จัดให้มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายทั้งภายในและภายนอก สถานศึกษาให้พอเพียงเพื่อสนับสนุนการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองกับการจัดกระบวนการ เรียนรู้

8.2 จัดระบบแหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียนให้เอื้อต่อการจัดการ เรียนรู้ของผู้เรียน เช่น พัฒนาห้องสมุดให้เป็นแหล่งการเรียนรู้จัดให้มีห้องสมุดหมวดวิชา ห้องสมุดเคลื่อนที่ มุมหนังสือในห้องเรียน ห้องพิพิธภัณฑน์ ห้องมัลติมีเดีย ห้องคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต ศูนย์วิชาการ Resource Center สวนสุขภาพ สวนวรรณคดี สวนหนังสือ สวนธรรมะ เป็นต้น

8.3 จัดระบบข้อมูลแหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่นให้เอื้อต่อการ จัดการเรียนรู้ของผู้เรียนของสถานศึกษาของตนเอง เช่น จัดเส้นทาง/แผนที่และระบบการ เชื่อมโยงเครือข่ายห้องสมุดประชาชน ห้องสมุดสถาบันการศึกษา พิพิธภัณฑน์ พิพิธภัณฑน์ วิทยาศาสตร์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ฯลฯ

8.4 ส่งเสริมให้ครูและผู้เรียนได้ใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้และนิเทศ กำกับติดตาม ประเมินและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

8.5 ส่งเสริมให้ครูและผู้เรียนใช้แหล่งเรียนรู้ในต่างประเทศ

9. การนิเทศการศึกษา มีขอบเขตการดำเนินงานดังนี้

9.1 สร้างความตระหนักให้แก่ครูและผู้เกี่ยวข้องให้เข้าใจกระบวนการนิเทศภายในว่าเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันที่ใช้เหตุผล การนิเทศเป็นการพัฒนาปรับปรุงวิธีการทำงานของแต่ละบุคคลให้มีคุณภาพ การนิเทศเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารเพื่อให้ทุกคนเกิดความเชื่อมั่นว่า ได้ปฏิบัติถูกต้อง ก้าวหน้าและเกิดผลประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนและตัวครูเอง

9.2 จัดระบบนิเทศภายในสถานศึกษาให้มีคุณภาพทั่วถึงและต่อเนื่องเป็นระบบและกระบวนการ

9.3 จัดระบบนิเทศภายในสถานศึกษาให้เชื่อมโยงกับระบบนิเทศการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

10. การแนะแนว มีขอบเขตการดำเนินงานดังนี้

10.1 กำหนดนโยบายด้านการจัดการศึกษาที่มีการแนะแนวเป็นองค์ประกอบสำคัญ โดยให้ทุกคนในสถานศึกษาตระหนักถึงการมีส่วนร่วมในกระบวนการแนะแนวและการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

10.2 จัดระบบงานและโครงสร้างองค์กรแนะแนวและดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาให้ชัดเจน

10.3 สร้างความตระหนักให้ครูทุกคนเห็นคุณค่าของการแนะแนวและดูแลช่วยเหลือนักเรียน

10.4 ส่งเสริมและพัฒนาให้ครูได้รับความรู้เพิ่มเติมในเรื่องจิตวิทยา และการแนะแนวและการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อให้สามารถบูรณาการ ในการจัดการเรียนรู้ และเชื่อมโยงสู่การดำรงชีวิตประจำวัน

10.5 คัดเลือกบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถและบุคลิกภาพที่เหมาะสมทำหน้าที่ครูแนะแนว ครูที่ปรึกษา ครูประจำชั้น และคณะอนุกรรมการแนะแนว

10.6 ดูแล กำกับ นิเทศ ติดตามและสนับสนุนการดำเนินงานแนะแนว และดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ

10.7 ส่งเสริมความร่วมมือและความเข้าใจอันดีระหว่างครู ผู้ปกครอง และชุมชน

10.8 ประสานงานด้านการแนะแนว ระหว่างสถานศึกษา องค์กรภาครัฐ และเอกชน บ้าน ศาสนสถาน ชุมชน ในลักษณะเครือข่าย การแนะแนว

10.9 เชื่อมโยงระบบแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

11. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา มีขอบเขตการดำเนินงาน

11.1 กำหนดมาตรฐานการศึกษาเพิ่มเติมของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาชาติ มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาและความต้องการของชุมชน

11.2 จัดระบบบริหารและสารสนเทศ โดยจัดโครงสร้างการบริหารที่เอื้อ ต่อการพัฒนางานและการสร้างระบบประกันคุณภาพภายในจัดระบบสารสนเทศให้เป็น หมดจด ข้อมูลมีความสมบูรณ์เรียกใช้ง่าย สะดวก รวดเร็วปรับเปลี่ยนให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ

11.3 จัดทำแผนสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพการศึกษา (แผนกลยุทธ์/ แผนยุทธศาสตร์)

11.4 ดำเนินการตามแผนพัฒนาสถานศึกษาในการดำเนินโครงการ/ กิจกรรมสถานศึกษาต้องสร้างระบบการทำงานที่เข้มแข็งเน้นการมีส่วนร่วมและวงจรการ พัฒนาคุณภาพของ เดมมิ่ง (Deming Cycle) หรือที่รู้จักกันว่าวงจร PDCA

11.5 ตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา โดยดำเนินการอย่างจริงจัง ต่อเนื่องด้วยการสนับสนุนให้ครู ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม

11.6 ประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาตามมาตรฐานที่ กำหนดเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก

11.7 จัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี (SAR) และสรุปรายงาน ประจำปี โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเสนอต่อหน่วยงาน ต้นสังกัดและเผยแพร่ต่อสาธารณชน

12. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ มีขอบเขตการ ดำเนินงานดังนี้

12.1 จัดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกับบุคคล ครอบครัวชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถาน ประกอบการและสถาบันอื่น

12.2 ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยการจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน

12.3 ส่งเสริมให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูลข่าวสารและรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่างๆ

12.4 พัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างชุมชน

13. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น มีขอบเขตการดำเนินงานดังนี้

13.1 ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ตลอดจนวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน รวมทั้งสืบสานจารีตประเพณีศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น

13.2 เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ตลอดจนประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชนและมีส่วนในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น

13.3 ให้บริการด้านวิชาการที่สามารถเชื่อมโยงหรือแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกับแหล่งวิชาการในอื่นๆ

13.4 จัดกิจกรรมร่วมกับชุมชน เพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมการสร้าง ความสัมพันธ์อันดีกับศิษย์เก่า การประชุมผู้ปกครองนักเรียน การปฏิบัติงานร่วมกับชุมชน การร่วมกิจกรรมกับสถาบันการศึกษาอื่น เป็นต้น

14. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา มีขอบเขตการดำเนินงานดังนี้

14.1 ประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจต่อบุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ ชุมชน องค์กร ชุมชนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบัน ศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ในเรื่องเกี่ยวกับสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานการศึกษา

14.2 จัดให้มีการสร้างความรู้ความเข้าใจ การเพิ่มความพร้อมให้กับบุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบัน ศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่ร่วมจัดการศึกษา

14.3 ร่วมกับบุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ ชุมชน องค์กรชุมชนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบัน ศาสนา สถานประกอบการ และ

สถาบันสังคมอื่นร่วมกันจัดการศึกษาและใช้ทรัพยากรร่วมกันให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

14.4 ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบัน ศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น

14.5 ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบัน ศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นได้รับความช่วยเหลือทางด้านวิชาการตามความเหมาะสมและจำเป็น

14.6 ส่งเสริมและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ทั้งด้านคุณภาพและปริมาณเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ

15. การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษามีขอบเขตการดำเนินงานดังนี้

15.1 ศึกษาและวิเคราะห์ระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับรู้และถือปฏิบัติเป็นแนวเดียวกัน

15.2 จัดทำร่างระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับรู้และถือปฏิบัติเป็นแนวเดียวกัน

15.3 ตรวจสอบร่างระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษาไปสู่การปฏิบัติ

15.4 นำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษาไปสู่การปฏิบัติ

15.5 ตรวจสอบและประเมินผลการใช้ระเบียบและแนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษาและนำไปแก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสมต่อไป

16. การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา มีขอบเขตการดำเนินงานดังนี้

16.1 ศึกษา วิเคราะห์ คัดเลือกหนังสือเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ที่มีคุณภาพสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อเป็นหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน

16.2 จัดทำหนังสือเรียน หนังสือเสริมประสบการณ์ หนังสืออ่านประกอบแบบฝึกหัด ใบงาน ใบความรู้เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน

16.3 ตรวจสอบพิจารณาคุณภาพหนังสือเรียน หนังสือเสริมประสบการณ์ หนังสืออ่านประกอบ แบบฝึกหัด ใบงาน ใบความรู้เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน

17. การพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มีขอบเขตการดำเนินงานดังนี้

17.1 จัดให้มีการร่วมกันกำหนดนโยบาย วางแผนในเรื่องการจัดหาและพัฒนาสื่อการเรียนรู้อะไรและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาของสถานศึกษา

17.2 พัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาในเรื่องเกี่ยวกับการพัฒนาสื่อการเรียนและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา พร้อมทั้งให้มีการจัดตั้งเครือข่ายทางวิชาการ ชมรมวิชาการเพื่อเป็นแหล่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา

17.3 พัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา โดยมุ่งเน้นการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาที่ให้ข้อเท็จจริงเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ๆ เกิดขึ้น โดยเฉพาะหาแหล่งสื่อที่เสริมการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

17.4 พัฒนาห้องสมุดของสถานศึกษาให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาและชุมชน

17.5 นิเทศ ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในการจัดทำผลิตใช้และพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา

ขอข่ายของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ตามมาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2552 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552) ซึ่งมีขอข่ายและภารกิจงาน 7 ภารกิจดังนี้

1. การวางแผนงานวิชาการ การบริหารงานวิชาการที่เกี่ยวกับ การวางแผนด้านนักเรียน การวางแผนด้านครู การวางแผนด้านทรัพยากรทางกายภาพและมีการจัดทำคู่มือระเบียบ และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงาน

ด้านวิชาการของโรงเรียน

2. การจัดการหลักสูตร การบริหารงานวิชาการที่เกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนาสาระท้องถิ่น และการบริหารงานวิชาการที่เกี่ยวข้อง การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคมตามกรอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

3. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การบริหารงานวิชาการเกี่ยวกับ การพัฒนาการเรียนรู้อะไร การพัฒนาและส่งเสริมให้มรแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การคัดเลือกหนังสือเรียน การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา งานโสตทัศนศึกษา

งานเทคโนโลยีทางการบริหารและการเรียนการสอน และการพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา การคัดเลือกหนังสือเรียน แบบเรียนที่ใช้ในการเรียนการสอนในโรงเรียนรวมถึง การจัดทำแผนการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนมีส่วนร่วม โดยเน้นผู้เรียนมีส่วนร่วมและยืดหยุ่น ตามความเหมาะสมทั้งด้านเวลา สาระการเรียนรู้และผู้เรียนและมีการจัดทำ จัดหาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษให้กับครูและผู้เรียนอย่างเพียงพอ

4. การพัฒนาและส่งเสริมทางด้านวิชาการ การบริหารงานวิชาการที่เกี่ยวกับ การรวบรวมเผยแพร่การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา รวมทั้งสนับสนุนให้ครู นำผลการวิจัยมาใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การจัดให้มีแหล่งเรียนรู้ ทั้งภายในและ ภายนอกสถานศึกษาให้เพียงพอและสอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้และ การให้ความรู้ เสริมสร้างความคิดและเทคนิค ทักษะทางวิชาการ เพื่อพัฒนาทักษะวิชาชีพและคุณภาพ ของคนในชุมชนท้องถิ่นตลอดจนส่งเสริมให้คนในชุมชนท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม ทางวิชาการของสถานศึกษา

5. การวัดผลและประเมินผลการเรียนและงานทะเบียนนักเรียน การบริการ งานวิชาการที่เกี่ยวกับ ทะเบียนนักเรียนหรือหลักฐานงานทะเบียนนักเรียนที่มีข้อความ ครบถ้วนถูกต้อง และการจัดทำเอกสารหลักฐานหลักสูตรการศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบ การวัด และประเมินผลของสถานศึกษา

6. การแนะแนวการศึกษา การบริหารงานวิชาการที่เกี่ยวกับ การจัดระบบ การแนะแนวทางการศึกษา และวิชาชีพภายในสถานศึกษาโดยเชื่อมโยงกับระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนและกระบวนการนักเรียนและกระบวนการเรียนการสอน

7. การประเมินผลการดำเนินงานวิชาการ การบริหารงานวิชาการที่เกี่ยวกับ การจัดระบบนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอนภายในสถานศึกษา ดำเนินการนิเทศ งานวิชาการ พัฒนาระบบและกระบวนการนิเทศงานวิชาการ รวมทั้งการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและรายงานผลการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

ตาราง 1 เปรียบเทียบระหว่างการบริหารงานวิชาการ 17 งาน ตามขอบข่ายของ
กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2550และการบริหารงานวิชาการ 7 ภารกิจ
ตามมาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2552

การบริหารงานวิชาการ 17 งาน ตามขอบข่ายของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2550	การบริหารงานวิชาการ 7 ภารกิจ ตามมาตรฐานการปฏิบัติงาน โรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2552
1. การวางแผนด้านวิชาการ 2. การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงาน ด้านวิชาการของสถานศึกษา	1. การวางแผนงานวิชาการ
1. การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น 2. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	2. การจัดการหลักสูตร*
1. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3. การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ใน สถานศึกษา 4. การพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	3. การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน
1. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาใน สถานศึกษา 2. พัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ 3. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ	4. การพัฒนาและส่งเสริมทางด้าน วิชาการ
4. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการ กับสถานศึกษาและองค์กรอื่น 5. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา	

ตาราง 1 (ต่อ)

การบริหารงานวิชาการ 17 งาน ตามขอบข่ายของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2550	การบริหารงานวิชาการ 7 ภารกิจ ตามมาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียน มัธยมศึกษา พ.ศ. 2552
1. การวัดผล ประเมินผลและการดำเนินการ เทียบโอนผลการเรียน	5. การวัดผลและประเมินผลการเรียนและ งานทะเบียนนักเรียน
1. การแนะแนว	6. การแนะแนวการศึกษา
1. การนิเทศการศึกษา 2. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน และมาตรฐานการศึกษา	7. การประเมินผลการดำเนินงานวิชาการ
รวม 17 งาน	รวม 7 ภารกิจ

***หมายเหตุ** การจัดการหลักสูตร หมายถึง ความสำเร็จของการบริหารงานวิชาการที่
เกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนาสาระท้องถิ่น และการบริหารงานวิชาการที่
เกี่ยวข้อง การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาความต้องการของ
ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคมตามกรอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2551 ซึ่งทั้งหมดเกี่ยวข้องกับหลักสูตรสถานศึกษาผู้วิจัยจึงให้นิยามศัพท์ว่า
การจัดการหลักสูตรแทนการบริหารงานวิชาการ ตามมาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียน
มัธยมศึกษา พ.ศ.2552

จากตาราง 1 พบว่า การบริหารงานวิชาการ 7 ภารกิจ ตามมาตรฐานการ
ปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2552 มีความสอดคล้องและครอบคลุมการ
บริหารงานวิชาการ 17 งาน ตามขอบข่ายของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2550

ดังนั้น การศึกษาครั้งนี้ยึดตามกรอบขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการ
ของโรงเรียน ตามมาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2552
(กระทรวงศึกษาธิการ, 2552) ซึ่งมีขอบข่ายและภารกิจงาน 7 ภารกิจ ได้แก่
การวางแผนงานวิชาการการจัดการหลักสูตรการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
การพัฒนาและส่งเสริมทางด้านวิชาการการวัดผลและประเมินผลการเรียนและ
ทะเบียนนักเรียน การแนะแนวการศึกษาและการประเมินผลการดำเนินงานวิชาการ

กระบวนการบริหารงานวิชาการ

ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535. อ้างใน ฉัตรชัย ไชยมงค์, 2552, หน้า37-39) สรุปขั้นตอนในการบริหารงานด้านวิชาการไว้ ดังนี้

1. ขั้นก่อนดำเนินงาน จะเป็นการกำหนดนโยบายและวางแผนด้านวิชาการโดยมีงานต่อไปนี้
 - 1.1 จัดทำแผนงานวิชาการให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร
 - 1.2 จัดสภาพงานวิชาการและวิธีการทำงาน
 - 1.3 จัดครูอาจารย์เข้าสอบ
 - 1.4 จัดทำโครงการสอน
 - 1.5 จัดทำปฏิทินการปฏิบัติงาน
 - 1.6 จัดทำตารางสอน
 - 1.7 ปฐมนิเทศนักเรียน
 - 1.8 การลงทะเบียนเรียน
2. ขั้นดำเนินงาน เป็นขั้นที่จัดและดำเนินงาน รวมทั้งการควบคุมดูแลให้ปฏิบัติตามแผนที่วางไว้
 - 2.1 การดำเนินงานการสอนตามหลักสูตร โดยการดูแลให้การสอนเป็นไปตามโครงการสอนในแต่ละวิชา เป็นการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ
 - 2.2 การดำเนินงานเกี่ยวกับกิจกรรมเสริมหลักสูตรทางด้านวิชาการ ได้แก่ การจัดโครงการสอนซ่อมเสริม โครงการส่งเสริมเด็กเรียนดี โครงการส่งเสริมการค้นคว้าด้วยตนเอง การจัดชุมนุมต่างๆ ลูกเสือและเนตรนารี การแนะแนวการศึกษาและอาชีพตลอดจนการให้คำปรึกษาในการแก้ปัญหาต่างๆ การจัดให้มีห้องสมุดโรงเรียนเพื่อเป็นแหล่งค้นคว้า
 - 2.3 งานที่เกี่ยวกับการบริการการส่งเสริมให้มีการบริการเกี่ยวกับสื่อการสอน เพื่อช่วยเหลือในด้านการสอนและอุปกรณ์ต่างๆ มีการจัดรวบรวมเอกสารคำสอน คู่มือครู รวมทั้งการจัดอำนวยความสะดวกต่างๆ เช่น อาคารสถานที่ การจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ เป็นต้น
3. ขั้นส่งเสริมและติดตามผลในด้านวิชาการ เพื่อให้ได้มาตรฐานงานวิชาการผู้บริหารควรส่งเสริม ปรับปรุง พัฒนา และประเมินผลงานด้านวิชาการดังนี้
 - 3.1 ส่งเสริมให้ครูอาจารย์ได้ปรับปรุงตนเองด้านวิชาการ

3.2 สนับสนุนให้มีการปฏิบัติตามมาตรฐานทางวิชาการ ได้แก่ การกำหนดจุดมุ่งหมายและนโยบายที่เหมาะสมกับโรงเรียน และสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้

3.3 ริเริ่มและสร้างสรรค์ในการปรับปรุงงานด้านวิชาการ

3.4 จัดบรรยากาศทางวิชาการในสถานศึกษา เช่น การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมทางด้านวิชาการ

3.5 จุดให้มีคณะกรรมการที่ปรึกษาด้านวิชาการ

3.6 จัดตั้งคณะทำงานทางวิชาการขึ้น ลักษณะของคณะทำงานอาจจัดรวมกันเป็นคณะครูในแผนกเดียวกันมารวมกันทำงานแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

3.7 ส่งเสริมให้จัดตั้งชุมชน หรือชมรมทางวิชาการ เพื่อจัดกิจกรรมและเผยแพร่ทางด้านวิชาการ

3.8 ส่งเสริมให้มีการเข้าร่วมประชุมสัมมนาฝึกอบรม เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนความรู้ แลเพิ่มพูนความรู้ด้านวิชาการ

3.9 ส่งเสริมให้ศึกษาต่อเพื่อความก้าวหน้าทางด้านวิชาการ

สรุปได้ว่ากระบวนการบริหารงานด้านวิชาการ มีขั้นตอน 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นตอนดำเนินการเป็นการกำหนดนโยบายและวางแผนด้านวิชาการ 2) ขั้นตอนดำเนินการเป็นขั้นที่จัดดำเนินการ รวมทั้งการควบคุมดูแลให้ปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ และ 3) ขั้นส่งเสริมและติดตามผลในด้านวิชาการ เพื่อให้ได้มาตรฐานงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการถือเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารโรงเรียนทั้งมวล เพราะงานวิชาการเกี่ยวข้องกับกระบวนการเรียนการสอนซึ่งเป็นภารกิจหลักของโรงเรียน จะต้องบริหารจัดการงานวิชาการของโรงเรียนให้ได้มาตรฐานตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด ดังนั้นความสำเร็จจากการบริหารงานวิชาการจึงเป็นเครื่องยืนยันถึงประสิทธิผลของการบริหารงานในทุกด้าน

บริบทสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 21

1. ประวัติของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 21

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 เป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นใหม่ ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 และมาตรา 5 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 และมาตรา 8 และมาตรา 33 วรรคสองแห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการโดยคำแนะนำของสภาการศึกษาเมื่อคราวประชุม ครั้งที่ 2/2553 วันที่ 17 สิงหาคม พ.ศ. 2553 จึงกำหนดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา และที่ตั้งของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เพื่อบริหาร และจัดการศึกษาสถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเฉพาะแต่ระดับมัธยมศึกษา ประกอบด้วยห้องที่จังหวัดหนองคายและจังหวัดบึงกาฬ

2. วิสัยทัศน์

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 เป็นองค์กรขับเคลื่อนการจัดการการศึกษามัธยมศึกษาเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนสูงขึ้นไป มีคุณภาพตามมาตรฐานสู่สากล

3. พันธกิจ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 21 ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ให้ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับการพัฒนาเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีความรู้คู่คุณธรรม พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาโดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

4. เป้าประสงค์

1. ผู้เรียนทุกคนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาสู่ความเป็นเลิศ

2. ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับโอกาสในการจัดการศึกษา 15 ปี อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ
3. สมรรถนะของครูและบุคลากรทางการศึกษาปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเต็มตามศักยภาพ
4. ยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ 5 กลุ่มสาระหลักให้สูงขึ้น
5. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษามีความเข้มแข็งเป็นกลไกในการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง

5. กลยุทธ์

1. พัฒนาคุณภาพการศึกษาทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้
2. ยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น
3. พัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา
4. พัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลง
5. บริหารจัดการโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน
6. พัฒนาประสิทธิภาพสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 มีโรงเรียนในสังกัดจำนวน 56 โรงเรียน มีจำนวนบุคลากร จำนวน 1,924 คน ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 โรงเรียน ที่ตั้งของโรงเรียนและจำนวนบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 21

โรงเรียน	ที่ตั้งจังหวัด	จำนวนบุคลากร (คน)
1. เข็มพิทยาคม	หนองคาย	37
2. ปทุมเทพวิทยาคาร	หนองคาย	150
3. พระพุทธบาทวิทยาคม	หนองคาย	18
4. วังหลวงพิทยาสรรพ์	หนองคาย	42
5. ชุมพลโพธิ์พิสัย	หนองคาย	111
6. วังม่วงพิทยาคม	หนองคาย	18
7. สังคมวิทยา	หนองคาย	39

ตาราง 2 (ต่อ)

โรงเรียน	ที่ตั้งจังหวัด	จำนวนบุคลากร (คน)
8. ท่าบ่อ	หนองคาย	102
9. เดื่อวิทยาคาร	หนองคาย	25
10. กุดบงพิทยาคาร	หนองคาย	33
11. หินโงมพิทยาคม	หนองคาย	25
12. โพธิ์ตากพิทยาคม	หนองคาย	30
13. น้ำสวยวิทยา	หนองคาย	41
14. กวนวันวิทยา	หนองคาย	13
15. นาดีพิทยาคม	หนองคาย	19
16. ท่าบ่อพิทยาคม	หนองคาย	22
17. โคกคอนพิทยาคม	หนองคาย	28
18. ประชาบดีพิทยาคม	หนองคาย	28
19. ผ่างพิทยาคม	หนองคาย	20
20. ร่มธรรมานุสรณ์	หนองคาย	18
21. ปากสวยพิทยาคม	หนองคาย	41
22. ถ่อนวิทยา	หนองคาย	24
23. นาหน่งพัฒนศึกษา	หนองคาย	23
24. วรลาโกอนุสรณ์	หนองคาย	18
25. พานพร้าว	หนองคาย	32
26. หนองคายวิทยาคาร	หนองคาย	73
27. เวียงคำวิทยาคาร	หนองคาย	17
28. หนองนางพิทยาคม	หนองคาย	14
29. พระบาทนาสิงห์พิทยาคม	หนองคาย	20
30. พระธาตุบังพวนวิทยา	หนองคาย	21
31. ค่ายบกหวานวิทยา	หนองคาย	13
32. หนองหึ่งพิทยา	บึงกาฬ	20
33. พรเจริญวิทยา	บึงกาฬ	72

ตาราง 2 (ต่อ)

โรงเรียน	ที่ตั้งจังหวัด	จำนวนบุคลากร (คน)
34. ไซพิสัยพิทยาคม	บึงกาฬ	53
35. บึงกาฬ	บึงกาฬ	95
36. เหล่าคามพิทยาคม	บึงกาฬ	24
37. สมสนุกพิทยาคม	บึงกาฬ	11
38. นาสวรรค์พิทยาคม	บึงกาฬ	25
39. โพนทองประชาสรรค์	บึงกาฬ	19
40. ศรีวิไลวิทยา	บึงกาฬ	69
41. ปากคาดพิทยาคม	บึงกาฬ	62
42. ปุ่งคล้านคร	บึงกาฬ	36
43. เซกา	บึงกาฬ	69
44. บึงโขงหลงพิทยาคม	บึงกาฬ	38
45. โสภก่ามวิทยา	บึงกาฬ	16
46. หนองยองพิทยาคมฯ	บึงกาฬ	26
47. ศรีชมพูวิทยา	บึงกาฬ	27
48. หนองเข็งพิทยาคม	บึงกาฬ	19
49. โนนคำพิทยาคม	บึงกาฬ	13
50. ท่าดอกคำพิทยาคม	บึงกาฬ	16
51. ประชานิมิตรพิทยานุกูล	บึงกาฬ	15
52. ภูทอกวิทยา	บึงกาฬ	12
53. เจ็ดสีวิทยาการ	บึงกาฬ	22
54. โพธิ์ทองวิทยานุสรณ์	บึงกาฬ	16
55. หนองหัวช้างวิทยา	บึงกาฬ	21
56. ศรีสำราญพิทยาคม	บึงกาฬ	13
รวมทั้งหมด 56 โรงเรียน	2 จังหวัด	1,924 คน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 มีโรงเรียนในสังกัดจำนวน 56 โรงเรียน ซึ่งเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาที่อยู่ในเขตพื้นที่ 2 จังหวัด คือจังหวัดหนองคาย และจังหวัดบึงกาฬ เมื่อปีการศึกษา 2558 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 มีผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ช่วงชั้นที่ 4 (มัธยมศึกษาปีที่ 6) แยกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 เปรียบเทียบผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ช่วงชั้นที่ 4 (มัธยมศึกษาปีที่ 6) ปีการศึกษา 2558 แยกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้	คะแนนเฉลี่ย	
	ระดับจังหวัด (สพม.21)	ระดับประเทศ
ภาษาไทย	43.45	44.25
สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	38.52	39.37
ภาษาอังกฤษ	29.19	30.35
คณิตศาสตร์	24.76	25.45
วิทยาศาสตร์	37.74	39.95
สุขศึกษาและพลศึกษา	58.29	58.30
ศิลปะ	43.29	43.65
การงานอาชีพและเทคโนโลยี	43.54	43.46
เฉลี่ย 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้	39.85	40.59

จากตาราง 3 พบว่า คะแนนเฉลี่ย ผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ช่วงชั้นที่ 4 (มัธยมศึกษาปีที่ 6) ปีการศึกษา 2558 แยกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ เป็นดังนี้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับจังหวัด (สพม 21) 43.45 ระดับประเทศ 44.25 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับจังหวัด (สพม 21) 38.52 ระดับประเทศ 39.37 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ(ภาษาอังกฤษ) ระดับจังหวัด (สพม 21) 29.19 ระดับประเทศ 30.35 กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ระดับจังหวัด (สพม 21) 24.76 ระดับประเทศ 25.45 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ระดับจังหวัด (สพม 21) 37.74 ระดับประเทศ 37.95 กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา

ระดับจังหวัด (สพม 21) 58.29 ระดับประเทศ 58.30กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ระดับ
จังหวัด (สพม 21) 43.29 ระดับประเทศ 43.65กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและ
เทคโนโลยี ระดับจังหวัด (สพม 21)43.54 ระดับประเทศ 43.46 และ เฉลี่ย 8 กลุ่มสาระ
การเรียนรู้ ระดับจังหวัด (สพม 21) 39.85 ระดับประเทศ 40.59

สรุปได้ว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21มีโรงเรียนในสังกัด
จำนวน 56โรงเรียน มีผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ต่ำกว่าผลการทดสอบ
ระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) และต่ำ
กว่าผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของประเทศในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

1.1 งานวิจัยที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการ

ธีระพงษ์ วีระชานนท์ (2550, หน้า 155-166) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำ
ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม
เขต 2 ผลการวิจัยพบว่าระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารและประสิทธิผลของโรงเรียนตาม
ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2
โดยรวมอยู่ในระดับมาก ภาวะผู้นำของผู้บริหารตามความคิดเห็นของผู้บริหารและ
ครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2 โดยรวมแตกต่างกันส่วน
ประสิทธิผลโดยรวมไม่แตกต่างกัน ภาวะผู้นำของผู้บริหารและประสิทธิผลของโรงเรียน
ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม
เขต 2 ที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน โดยรวมแตกต่างกัน ภาวะผู้นำของ
ผู้บริหารและประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2 มี
ความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตัวแปรภาวะผู้นำของผู้บริหาร
ที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม
เขต 2 มี 4 ด้าน คือ ด้านความสามารถในการทำงานแบบมีส่วนร่วม ด้านความสามารถ
ในการบริหารความขัดแย้งในองค์กร ด้านความสามารถในการสร้างทีมงาน และด้าน
ความสามารถในการสื่อสารแบบมีประสิทธิผลโดยสามารถพยากรณ์ได้ร้อยละ 63 และมี
คลาดเคลื่อนในการพยากรณ์เท่ากับ ± 320 นำเสนอภาวะผู้นำของผู้บริหารและ

ประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2 โดยด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 4 ด้านที่ต้องพัฒนา คือ ด้านความสามารถในการทำงานแบบมีส่วนร่วม ด้านความสามารถในการบริหารความขัดแย้งในองค์กร ด้านความสามารถในการสร้างทีมงาน และด้านความสามารถในการสื่อสารแบบมีประสิทธิผล ส่วนด้านประสิทธิผลของโรงเรียน จำนวน 2 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ และด้านการบริหารงานบุคคล

นาวา สุขรมย์ (2550, หน้า 172-175) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการสอนของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานองคายเขต 2 ผลการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวม พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับมาก และภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามขนาดโรงเรียน ตามการรับรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่าในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ประสิทธิภาพการสอนของครู โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ตามการรับรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา ภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก และประสิทธิภาพการสอนของครูจำแนกตามขนาดโรงเรียน ตามการรับรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่าในภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดใหญ่มีการรับรู้ประสิทธิภาพการสอนมากกว่าผู้บริหารสถานศึกษาขนาดกลาง ส่วนผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดใหญ่และโรงเรียนขนาดกลาง มีการรับรู้ไม่ต่างกับผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการสอนของครูมีความสัมพันธ์กันในทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จุฑามาศ อินนามเพ็ง (2552, หน้า 184-185) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารและครูผู้สอนที่ส่งผลต่อความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารและครูผู้สอนของโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารครูผู้สอนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมากระดับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารครูผู้สอนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ผู้บริหาร ครูผู้สอนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร

และครูผู้สอนของโรงเรียน โดยรวมไม่แตกต่างกัน ผู้บริหาร ครูผู้สอนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความคิดเห็นต่อองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน โดยรวมและรายได้ไม่แตกต่างกัน ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารและครูผู้สอนของโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีลักษณะเปิดสอนต่างกัน โดยรวมและรายได้แตกต่างกัน ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีลักษณะการเปิดสอนที่ต่างกัน โดยรวมแตกต่างกัน ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารและครูผู้สอน กับความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน โดยรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวก ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารและครูผู้สอนด้านการกำหนดภารกิจของโรงเรียน การสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน การจัดการด้านการเรียนการสอน การประสานงานด้านการใช้หลักสูตรการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียนการควบคุมการใช้เวลาในการสอน การจัดให้มีสิ่งจูงใจให้กับครู และการจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้ มีอำนาจพยากรณ์ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนได้นำเสนอแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ ด้านการกำหนดภารกิจของโรงเรียนด้านการสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน ด้านการจัดการด้านการเรียนการสอน ด้านการประสานงานด้านการใช้หลักสูตร ด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน ด้านการควบคุมการใช้เวลาสอน ด้านการจัดให้มีสิ่งจูงใจให้กับครู และด้านจัดให้มีการส่งเสริมสภาพการเรียนรู้

ฉัตรชัย ไชยมงคล (2552, หน้า 105-107) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนที่เปิดสอนในช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ระดับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารงานโรงเรียนที่เปิดสอนในช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนที่เปิดสอนในช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนโดยรวมแตกต่างกัน ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนที่เปิดสอนในช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน

และครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารงานโรงเรียนที่เปิดสอนในช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนโดยรวมไม่ต่างกัน ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนที่เปิดสอนในช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารงานโรงเรียนที่เปิดสอนในช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2 มีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนด้านเป็นผู้รู้จักปรับปรุงงานวิชาการ ด้านเป็นผู้เข้าสังคมได้ดีเพื่อประโยชน์ในงานวิชาการ และด้านเป็นผู้คิดริเริ่มในงานวิชาการ มีอำนาจพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในขณะที่ภาวะผู้นำทางวิชาการด้านเป็นผู้ให้การยอมรับงานวิชาการ มีอำนาจพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารงานโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีอำนาจการทำนายร้อยละ 64.50 มีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการทำนาย ± 25.5 นำเสนอแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนที่เปิดสอนในช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2 จำนวน 4 ด้านที่ต้องพัฒนา คือ ด้านเป็นผู้รู้จักปรับปรุงงานวิชาการ ด้านเป็นผู้เข้าสังคมได้ดีเพื่อประโยชน์ในงานวิชาการ ด้านเป็นผู้คิดริเริ่มในงานวิชาการ ด้านเป็นผู้ให้การยอมรับงานวิชาการ

นันทนา เทพิน(2556, หน้า234-236)ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยด้านภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ผลการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 อยู่ในระดับมาก ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ไม่แตกต่างกัน ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนที่มีวิทยฐานะแตกต่างกัน

มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 แตกต่างกันผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน และประธานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ไม่แตกต่างกัน ประสิทธิภาพของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 อยู่ในระดับมาก ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ไม่แตกต่างกันผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ที่มีวิทยฐานะแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ไม่แตกต่างกันผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ไม่แตกต่างกันผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 แตกต่างกันภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 สัมพันธ์กันภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีอำนาจพยากรณ์ประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ได้

1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ

นาครินทร์ คำรัมย์ (2549, หน้า 146-149) ได้ศึกษาเรื่องรูปแบบประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนกาญจนาภิเษกกาฬสินธุ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการด้านการวางแผนงานประสิทธิผลรวมอยู่ในระดับมาก ด้านการบริหารวิชาการมีประสิทธิผลรวมอยู่ในระดับมาก ด้านการจัดการเรียนการสอน มีประสิทธิผลรวมอยู่ในระดับมาก ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนและงานทะเบียนนักเรียนมีประสิทธิผลรวมอยู่ในระดับมาก ด้านการประเมินผลการจัดการงานด้านวิชาการมีประสิทธิผลรวมอยู่ในระดับมาก

สมพงษ์ ศรีโสภภาพ (2550, หน้า 147-150) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ ระหว่างการใช้พลังอำนาจของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการใน โรงเรียนของรัฐสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศงขลา เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การศึกษาการใช้พลังอำนาจของผู้บริหารโรงเรียน ตามความเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนของรัฐ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศงขลา เขต 1 โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก การศึกษาประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการตามความเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนของรัฐสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศงขลา เขต 1 โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก การ เปรียบเทียบการใช้พลังอำนาจของผู้บริหารโรงเรียน ตามความเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนของรัฐสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศงขลา เขต 1 โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน การ เปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการตามความเห็นผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนของรัฐสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาศงขลา เขต 1 โดยรวมไม่ต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านการ พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มีความคิดเห็นแตกต่าง กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 การเปรียบเทียบการใช้พลังอำนาจของผู้บริหารโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนของรัฐสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศงขลา เขต 1 ที่มี ประเภทของโรงเรียนต่างกันโดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติ .01 การเปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการตามความเห็นของผู้บริหาร โรงเรียน ครูผู้สอน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนของรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศงขลา เขต 1 ที่มีประเภทของโรงเรียนโดยรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้พลังอำนาจของ ผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการตามความเห็นของผู้บริหาร โรงเรียน ครูผู้สอน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนของรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศงขลา เขต 1 โดยรวมและรายด้านมีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01

วีระพงษ์ นนทะคุณ (2550, หน้า 118-120) ได้ศึกษาเรื่อง สมรรถภาพ การบริหารและความสำเร็จในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนคร เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า สมรรถภาพการบริหาร และความสำเร็จในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนคร เขต 3 ตามทฤษฎีของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่าโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับสูง การเปรียบเทียบสมรรถภาพการบริหารและ ความสำเร็จในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาศกนคร เขต 3 ตามทฤษฎีของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นชาย และหญิงพบว่า โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน การเปรียบเทียบสมรรถภาพการ บริหารและความสำเร็จในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนคร เขต 3 ตามทฤษฎีของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานโดยจำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่าโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน การเปรียบเทียบสมรรถภาพการบริหารและความสำเร็จในการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนคร เขต 3 ตามทฤษฎีของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยจำแนกตามสถานภาพ พบว่าโดยรวมและราย ด้านไม่ต่างกัน สมรรถภาพการบริหารงานกับความสำเร็จในการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนคร เขต 3 พบว่ามี ความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์ทางบวกซึ่งมีค่า สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.857 สมรรถภาพการบริหารงานกับความสำเร็จในการ บริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนคร เขต 3 ด้านมนุษยสัมพันธ์และด้านเทคนิควิธี สามารถพยากรณ์ความสำเร็จในการ บริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนคร เขต 3 ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีอำนาจพยากรณ์ได้ร้อยละ 74.60 และมีความคลาดเคลื่อนของพยากรณ์ 0.238 แนวทางการพัฒนา สมรรถภาพการบริหารงาน กับความสำเร็จในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาศกนคร เขต 3 พบว่าด้านที่นำมาหาแนวทางพัฒนา คือ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านเทคนิควิธีและด้านการบริหารวิชาการ

รัศมี เจริญรัตน์ (2551, หน้า 292-303) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ ระหว่างการบริหารการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนนำ ร่องผู้นำการเปลี่ยนแปลง ผลการวิจัยพบว่า การบริหารการเปลี่ยนแปลงและประสิทธิผล

การบริหารงานวิชาการ ในโรงเรียนนำร่องผู้นำการเปลี่ยนแปลง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครพนม ตามความเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบตามสถานภาพ และประสบการณ์ในการทำงานโดยรวมไม่ต่างกันและการบริหารการเปลี่ยนแปลงเมื่อเปรียบเทียบตามการปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีลักษณะการเปิดสอนแตกต่างกัน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการเมื่อเปรียบเทียบตามการปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีลักษณะการเปิดสอนแตกต่างกันพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์พบว่าภาพรวมที่มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และจากการพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 พบว่าด้านที่มีอำนาจพยากรณ์ คือด้านคุณธรรมนำความรู้สู่ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านกลยุทธ์การเปลี่ยนแปลงและด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการบริหารการเปลี่ยนแปลง มีข้อค้นพบแนวทางยกระดับด้านบริหารการเปลี่ยนแปลง 3 ด้าน คือ กลยุทธ์การบริหารการเปลี่ยนแปลง นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการบริหารเปลี่ยนแปลง และด้านคุณธรรมนำความรู้สู่ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และด้านประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ 8 ด้านคือ การพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา การนิเทศการศึกษา การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา การคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา และพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

พระพงษ์ เผ่าภูไทย (2551, หน้า 181-183) ได้ศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และกรรมการสถานศึกษาโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้บริหารโรงเรียนครูผู้สอน และกรรมการสถานศึกษาในโรงเรียนช่วงชั้นที่ 3-4 ที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนช่วงชั้นที่ 3-4

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหารโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ไชยา บัวชัยสิทธิ์ (2557, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารโรงเรียนและ ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 325 คน ผลการวิจัย พบว่าระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ระดับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนโดยรวมอยู่ในระดับมากระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นมากกว่าครูผู้สอน ระดับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นมากกว่าครูผู้สอนระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนที่ปฏิบัติหน้าที่การสอนในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันโดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่มีความแตกต่างกันระดับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนที่ปฏิบัติหน้าที่การสอนในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกันระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน โดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่มีความแตกต่างกันระดับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน โดยรวมและรายด้านไม่มีความแตกต่างกันความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนแต่ละด้าน ทุกด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลรวมประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน ด้านสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานและด้านปริมาณงานที่มีความเหมาะสม มีอำนาจพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารวิชาการโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 การวิจัยครั้งนี้ได้นำเสนอแนวทางยกระดับการบริหารงานวิชาการโรงเรียนทั้ง 13 ด้านไว้ด้วย

กาญจนา ภาวงศ์ (2557, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการเปรียบเทียบ หาความสัมพันธ์ และหาอำนาจพยากรณ์ของ ปัจจัยด้านความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 และหาแนวทางการยกระดับปัจจัยด้านความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียน ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 452 คน ผลการวิจัย พบว่าความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมากประสิทธิผลในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมากความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ประสิทธิผลในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน ประสิทธิผลในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน โดยรวมมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีลักษณะการเปิดสอนต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน ประสิทธิผลในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีลักษณะการเปิดสอนต่างกัน มีความคิดเห็น โดยรวมไม่แตกต่างกัน ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียน ด้านการนิเทศงาน ด้านนโยบายและการบริหารงาน ด้านสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน และด้านความสำเร็จของงานที่ปฏิบัติ มีอำนาจพยากรณ์ประสิทธิผลในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนโดยรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอแนวทางการยกระดับปัจจัยด้านความพึงพอใจใน

การปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียน ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ใน 4 ด้าน คือ ด้านการนิเทศงาน ด้านนโยบายและการบริหารงาน ด้านสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน และด้านความสำเร็จของงานที่ปฏิบัติ

2. งานวิจัยต่างประเทศ

Maccathy (2002, p. 705-A) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในมลรัฐนิวเจอร์ซีย์ พบว่า ผู้บริหารและผู้ช่วยฝ่ายวิชาการมีความคิดเห็นแตกต่างกับกลุ่มครู เกี่ยวกับบทบาทในการปฏิบัติงานด้านวิชาการ และด้านความรับผิดชอบในการตัดสินใจของคณะกรรมการทุกกลุ่มตัวอย่างให้มีประสิทธิภาพมากที่สุดกว่าการบริหารงานอื่นๆ

Agthy (2004, p. 3077) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการรับรู้บทบาทและหน้าที่ครูใหญ่และครูในงานวิชาการ ผลการวิจัยพบว่า ครูใหญ่และครูยอมรับว่างานปรับปรุงการเรียนการสอนต้องทำเป็นคณะร่วมกันรับผิดชอบรวมทั้งต้องให้ความสำคัญในการนิเทศการศึกษา ไม่ทำงานอื่นมากเกินไป รวมทั้งนวัตกรรมและเทคโนโลยีมีอิทธิพลในการเปลี่ยนแปลงบทบาทของครูใหญ่จากผู้สั่งการมาเป็นผู้ประสานงานและมีการทำงานเป็นคณะมากยิ่งขึ้น

Odden and Ciune (2005, pp. 6-10) ได้รวบรวมงานวิจัยเกี่ยวกับการจัดการศึกษา สรุปว่า การปรับปรุงประสิทธิภาพของโรงเรียนในประเทศสหรัฐอเมริกาจะเป็นหนทางที่จะปรับปรุงการศึกษาที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายที่จะสอนนักเรียนทุกคนให้มีมาตรฐานที่ดี โดยเป้าหมายที่สำคัญที่โรงเรียนจะต้องกำหนดคือ 1. การยกระดับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน 2. เพิ่มปริมาณหลักสูตรให้นักเรียนเลือกหลายๆ อย่างมีการจัดการที่ดีเกี่ยวกับการเงิน ธุรการ บุคลากร และเวลา ทั้งในระดับโรงเรียนและห้องเรียน จุดเน้นสำคัญคือ การจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ

Mutschles (2005, p. 705-A) ได้วิเคราะห์องค์การเกี่ยวกับประสิทธิภาพการพัฒนาโรงเรียนคาทอลิก เพื่อให้เห็นข้อแตกต่างเกี่ยวกับการเรียนรู้ และการจัดบรรยากาศทางวิชาการในรัฐแคลิฟอร์เนีย พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารจัดการที่ดีที่สุดคือการตัดสินใจแบบมีส่วนร่วมในองค์กร และการตัดสินใจของผู้บริหารโรงเรียนสามารถที่จะเปลี่ยนแปลงและยืดหยุ่นได้โดยให้ความสำคัญกับจุดมุ่งหมาย และได้รับการสนับสนุนของครู ตลอดจนการให้ความร่วมมือของชุมชน นอกจากนี้การวิจัยพบว่า ระบบการ

บริหารงานขององค์กรที่ดีที่สุดคือ องค์กรต้องมีการประสานงานมีการประชุมปรึกษาหารือ และบุคคลในองค์กรต้องให้ความร่วมมือร่วมใจสู่เป้าหมายความสำเร็จ ดังนั้น การบริหารงานภายในโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ ต้องอาศัยความสัมพันธ์ที่เข้มแข็งระหว่างผู้บริหารขององค์กรครู ผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง และนักเรียน

Liu (2006, p. 961) ศึกษาพฤติกรรมผู้บริหารทางวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีประสิทธิผลโดยการใช้เครื่องมือที่มีชื่อว่า Instructional Leadership Behavior Questionnaire (ILBQ) ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการบริหารงานทางวิชาการของครูใหญ่มีความสำคัญสูงกับประสิทธิผลของโรงเรียน

Spirito (2008, p. 3986-A) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมของครูใหญ่ในฐานะผู้บริหารทางวิชาการของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาสหรัฐแคลิฟอร์เนียที่มีผลต่อความสำเร็จทางวิชาการของนักเรียน ได้ผลที่น่าสนใจอย่างหนึ่งว่า การพัฒนาบุคลากรของครูใหญ่มีความสำคัญต่อความสำเร็จทางวิชาการของนักเรียนและประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนด้วย

ดังนั้นการจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งงานวิจัยในประเทศ และต่างประเทศ ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่าผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้บังคับบัญชาสูงสุดของโรงเรียนจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำในการบริหารงานโดยเฉพาะการบริหารงานด้านวิชาการ ซึ่งถือว่าเป็นหัวใจของสถานศึกษาผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีหลักในการบริหารงานจึงจะทำให้ทีมงานมีประสิทธิภาพโดยเฉพาะด้านภาวะผู้นำทางวิชาการซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้บริหารจะต้องนำมาใช้ในการกระตุ้น โน้มน้าวให้ผู้ร่วมงานมีความพยายามในการทำงานเพื่อมุ่งผลของกลุ่มหรือองค์กร จึงจะทำให้งานวิชาการมีประสิทธิผลตามมาด้วย ซึ่งถ้าผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำทางวิชาการสูงก็จะทำให้เกิดประสิทธิผลงานวิชาการในระดับสูงเช่นกัน